

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA 29054

Aşağıdaki sorularımın Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Sayın Mahinur ÖZDEMİR GÖKTAŞ tarafından Anayasa'nın 98. ve TBMM İçtüzüğü'nün 96. ve 99. maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Sümeyle BOZ
Muş Milletvekili

Kadına yönelik şiddet, yalnızca bireysel bir suç ya da münferit olaylar silsilesi değil; kadınların toplumsal hayattaki eşitsiz konumunu sürdüren yapısal ve sistematik bir sorundur. Kadınların yaşam hakkını doğrudan tehdit eden bu şiddet biçimi, Anayasa'nın 10. ve 17. maddeleri ile güvence altına alınan yaşam hakkı ve eşitlik ilkesine açıkça aykırıdır. Türkiye'nin taraf olduğu İstanbul Sözleşmesi'nden çekilmiş olması, kamuoyunda devletin kadına yönelik şiddetle mücadele konusundaki iradesine dair ciddi soru işaretleri doğurmuştur. Ancak yine de 6284 sayılı Kanun, kadınların korunmasına yönelik iç hukukta hâlen en temel araçlardan biridir. Bu yasanın etkin uygulanması, kadınların hayatta kalabilmeleri açısından kritik önem taşımaktadır.

Ancak uygulamada yaşanan sorunlar, özellikle küçük iller ve kırsal bölgelerde yaşayan kadınlar açısından büyük riskler doğurmaktadır. Muş ili de bu bağlamda hem sosyoekonomik zorlukların hem de ataerkil toplumsal normların derin etkisiyle kadına yönelik şiddetin görünmez kılındığı, başvuruların bastırıldığı ve hizmetlere erişimin oldukça sınırlı kaldığı illerden biridir.

Türkiye Kadın Dernekleri Federasyonu'nun Acil Yardım Hattı verilerine göre doğu illerinde kadınlar, çoğunlukla şiddete maruz kalmalarına rağmen sosyal baskılar ve destek mekanizmalarının yetersizliği nedeniyle başvuru yapmaktan çekinmektedir. Bu da başvuruların azlığı üzerinden yapılan "şiddet yok" gibi yorumların gerçeği yansıtmadığını, aksine hizmetlerin yetersizliğinin şiddeti görünmez kıldığını göstermektedir.

Muş ilinde faaliyet gösteren sığınmaevlerinin kapasitesi, danışma merkezlerinin sayısı, ŞÖNİM ya da benzeri mekanizmaların ulaşılabilirliği, uzman personel yetersizliği gibi yapısal sorunlar kadınların en temel haklarına erişmesini engellemektedir. Oysa devletin, başta İstanbul Sözleşmesi olmak üzere BM CEDAW Sözleşmesi, BM Kadına Karşı Şiddet Özel Raportörü'nün tavsiyeleri ve Anayasa'nın eşitlik ilkesi çerçevesinde, her kadının şiddetten korunma ve destek alma hakkını yerine getirme yükümlülüğü bulunmaktadır.

Kadına yönelik şiddetle etkin mücadele için, iller düzeyinde şeffaf verilerin paylaşılması, hizmet altyapısının güçlendirilmesi, kamu kurumlarının koordinasyon içinde çalışması ve denetlenmesi elzemdir. Bu nedenle Muş ilindeki mevcut tabloya dair sayısal ve niteliksel verilerin kamuoyuyla paylaşılması ve politika üreticilerin bu verilere dayalı adımlar atması acil bir ihtiyaçtır. Aksi halde şiddet döngüsü, görünmezlik ve cezasızlıkla beslenmeye devam edecektir.

Bu bağlamda:

1. 2022, 2023 ve 2024 yıllarında Muş ilinde 6284 sayılı Kanun kapsamında yapılan başvuru sayısı kaçtır? Bu başvuruların kaç hakkında koruyucu ve/veya önleyici tedbir kararı verilmiştir? Tedbir kararlarının türlerine göre dağılımı nedir (barınma, uzaklaştırma, iletişim yasağı, geçici maddi yardım vb.)?
2. Muş ilinde faaliyet gösteren kadın sığınmaevi sayısı kaçtır? Bu kurumların toplam kapasitesi ve yıllık doluluk oranı nedir? Sığınmaevlerinde görev yapan uzman personel (psikolog, sosyal hizmet uzmanı, avukat vb.) sayısı kaçtır?
3. Muş ilinde Şiddet Önleme ve İzleme Merkezi (ŞÖNİM) bulunmakta mıdır? Varsa kaç personelle hizmet vermektedir? ŞÖNİM'e yapılan başvuru sayısı yıllara göre nedir? Başvurular sonrası açılan vaka izleme dosyası sayısı kaçtır?
4. Muş ili genelinde aktif olarak hizmet veren Aile Destek Merkezi (ADEM), Sosyal Hizmet Merkezi (SHM) ve Kadın Danışma Merkezleri mevcut mudur? Varsa bu merkezlerin coğrafi dağılımı, yıllık başvuru sayısı ve bu başvurulara sunulan hizmet türleri nelerdir?
5. Muş ilinde kırsal mahallelerde yaşayan kadınların şiddet vakalarında başvuru yapmalarını kolaylaştırmak amacıyla geliştirilmiş özel bir mobil ekip, yerel rehberlik hizmeti, mahalle temelli farkındalık çalışması veya toplumsal cinsiyet odaklı protokol bulunmakta mıdır?
6. Muş'ta şiddet nedeniyle kolluğa, adliyeye veya sosyal hizmet birimlerine başvurduğu halde herhangi bir koruma kararı verilmeden geri gönderilen ya da başvuru sürecinde ikincil mağduriyete uğrayan kadın sayısına dair bakanlığınızın bir verisi veya şikâyet mekanizması mevcut mudur?
7. Muş ilinde son 5 yıl içinde tespit edilen kadın cinayeti sayısı kaçtır? Bu cinayetlerde faillerin durumu nedir? Bakanlığınız, bu vakaların öncesinde mağdur kadınların devlete başvuru yapıp yapmadığını tespit etmiş midir? Bu konuda bir izleme veya erken uyarı sistemi çalışması var mıdır?
8. Muş'ta sığınmaevlerinden çıkan kadınların sosyal hizmet desteği, istihdam yönlendirmesi, çocukların eğitime erişimi gibi alanlarda yeniden güçlenmeleri için yürütülen herhangi bir güçlendirme veya sosyal uyum programı bulunmakta mıdır?
9. Muş ilinde yerel yönetimlerle, üniversitelerle veya kadın örgütleriyle iş birliği içinde yürütülen herhangi bir kadına yönelik şiddetle mücadele protokolü, eğitim çalışması ya da saha destek programı var mıdır? Bu projelere Bakanlığınızın katkısı nedir?